

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Riktlinjer för egenavgifter för vuxna vid stöd och hjälpinsatser av behandlingskaraktär samt andra stöd- och hjälpinsatser

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJE**

Senast beslutad av:	Kommunfullmäktige, KF §128/2025
Senaste beslutsdatum:	2025-11-18
Gäller från och med:	2026-01-01
Dokumentet gäller för:	Nämnden för arbete och lärande
Diarienummer:	KS 2025-00384

Innehåll

Allmänt.....	3
Egenavgifter	3
Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär.....	3
Andra stöd- och hjälpinsatser	4
Egenavgift för stödlägenhet (omfattas av andra stöd- och hjälpinsatser enligt 31 kap. 3 § 1 och 32 kap. 2 § SoL)	4
Avgiftsbeslut	5
Eftergift av avgift och återkrav	5

Allmänt

I dessa riktlinjer avses med egenavgift den avgift som den enskilde ska betala i samband med stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär samt andra insatser enligt socialtjänstlagen. Bestämmelser om avgifter återfinns i 31 kap. och 32 kap. Socialtjänstlagen (2025:400).

Enligt 32 kap. 2 § första stycket SoL får kommunen inte ta ut avgifter för insatser av behandlingskaraktär. Undantag gäller dock för vuxna personer som, på grund av skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel, får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende (HVB) eller i ett familjehem. För dessa personer får kommunen ta ut ersättning för uppehälle. Detta undantag gäller inte barn.

Vidare framgår av 31 kap. 3 § 1 SoL att regeringen får meddela föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut per dag. För övriga insatser får kommunen ta ut skälig ersättning, under förutsättning att det inte rör insatser där avgiften fastställs enligt 32 kap. 1 § SoL (t.ex. hemtjänst, särskilt boende m.m.).

Kommunfullmäktige beslutar om beloppens storlek, vilket innebär att avgifterna som tas ut inom ramen för dessa riktlinjer ska följa det avgiftsuttag som fastställts av fullmäktige.

Slutligen anges i 33 kap. 6 § SoL att socialnämnden har möjlighet att helt eller delvis efterge krav på ersättning enligt 31 eller 32 kap. SoL.

Egenavgifter

Egenavgift avser den avgift som kommunen får ta ut av den enskilde för en viss stöd- eller hjälpinsats. Socialtjänstlagen (2025:400) särskiljer mellan stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär och övriga stöd- och hjälpinsatser, vilket påverkar reglerna för avgiftsuttag.

Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär

Huvudregeln enligt 32 kap. 2 § Socialtjänstlagen (2025:400) är att stöd- och hjälpinsatser är avgiftsfria för den enskilde. Undantag gäller dock för vuxna personer (18 år och äldre), med undantag för barn, som på grund av skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende (HVB) eller i ett familjehem. För dessa personer får kommunen ta ut ersättning för uppehälle. Detta gäller samtliga vuxna klienter, oavsett om de är pensionärer, mottagare av aktivitets- eller sjukersättning eller har annan inkomst, samt oavsett om vården ges enligt Socialtjänstlagen eller enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Den ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid insatser av behandlingskaraktär enligt 32 kap. 2 § första stycket Socialtjänstlagen får uppgå till högst 130 kronor per dag, vilket regleras i 17 kap. 2 § Socialtjänstförordningen (2025:468).

Andra stöd- och hjälpinsatser

För stöd- och hjälpinsatser som inte utgör vård eller behandling får kommunen, med stöd av 31 kap. 3 § 1 socialtjänstlagen (SoL) och 32 kap. 2 § SoL, ta ut en skälig ersättning.

Den egenavgift som tas ut för dessa insatser avser kostnader för uppehälle, vilket innefattar boende och måltider. Det är kommunfullmäktige som beslutar om avgiftens storlek i enlighet med nämnda bestämmelser i SoL.

Vid placering i skyddat boende får dock ingen egenavgift tas ut – detta gäller både vuxna och barn. Syftet är att säkerställa att personer som utsätts för våld eller hot om våld ska kunna få tillgång till skydd utan att ekonomiska hinder står i vägen.

Egenavgift för stödlägenhet (omfattas av andra stöd- och hjälpinsatser enligt 31 kap. 3 § 1 och 32 kap. 2 § SoL)

Med stödlägenhet avses de bostäder som den enskilde kan beviljas med biståndsbeslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § SoL och 11 kap. 4 § och 12 kap. 2 §. Den enskilde disponerar bostaden som ett bistånd och nämnden äger kontraktet till bostaden.

Med stödlägenhet avses en bostad som beviljas som bistånd enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL). I vissa fall kan stödlägenhet även beviljas med stöd av 11 kap. 4 § och 12 kap. 2 § SoL. Den enskilde disponerar bostaden som en biståndsinsats, medan nämnden står som hyresgäst och äger kontraktet till bostaden.

Egenavgift för stödlägenhet kan tas ut i enlighet med bestämmelserna i 31 kap. 3 § 1 SoL och 32 kap. 2 § SoL. Kommunfullmäktige beslutar om avgiftens storlek och tillämpning. Om den enskilde saknar betalningsförmåga, ska denne hänvisas till att ansöka om försörjningsstöd enligt 12 kap. 1 § SoL.

För personer som är utsatta för våld i nära relationer ska dock ingen egenavgift tas ut för stödlägenhet. Detta gäller i enlighet med socialtjänstlagens övergripande syfte att erbjuda skydd och stöd utan ekonomiska hinder för den som är utsatt för våld eller hot.

Avgiftsbeslut

Avgiftsbeslutet ska baseras på ett gällande biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) samt på de avgifter som har fastställts av kommunfullmäktige i enlighet med 31 kap. 3 § SoL. Av biståndsbeslutet ska det tydligt framgå vilken typ av insats som beviljats – exempelvis stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, andra stöd- och hjälpinsatser eller placering i stödlägenhet – eftersom detta ligger till grund för vilket avgiftssystem som tillämpas.

Avgiftsbeslutet ska följa gällande lagstiftning, kommunens avgiftsreglemente samt fastställda riktlinjer. Beslutet är ett förvaltningsrättsligt beslut och kan överklagas enligt bestämmelserna i 35 kap. SoL.

Vid förändring av insatstyp, till exempel då en insats av behandlingskaraktär omvandlas till annan stödform, ska ett nytt avgiftsbeslut fattas. Avgiftsbeslutet ska vara skriftligt och skickas till den enskilde eller dennes företrädare. Beslutet ska innehålla uppgift om avgiftens storlek, vilket avgiftsunderlag som legat till grund för beräkningen, hur avgiften har räknats ut samt information om hur beslutet kan överklagas.

Om uppgifter som är av betydelse för avgiftsberäkningen tillförs ärendet av annan än den enskilde eller dennes företrädare, ska dessa beaktas i handläggningen i enlighet med förvaltningslagens krav på objektivitet och utredningsansvar.

Eftergift av avgift och återkrav

Enligt 33 kap. 6 § Socialtjänstlagen (2025:400) får socialnämnden besluta att helt eller delvis avstå från krav på återbetalning av ekonomiskt bistånd enligt 33 kap. 1–3 §§, samt från ersättningskrav enligt 32 kap. 2 § första eller andra stycket eller 3 § första stycket.

Vid fastställande av egenavgift ska en samlad bedömning av den enskildes betalningsförmåga göras. Enligt 106 kap. 39 § Socialförsäkringsbalken får avgiften för personer som uppbär sjukpenning eller vissa andra specifika ersättningar inte överstiga en tredjedel av sjukpenningen eller ersättningsbeloppet efter skatteavdrag. I övriga fall får avgiften högst motsvara en tredjedel av förmånernas månadsbelopp efter skatteavdrag, delat med 30, och avgiften ska avrundas nedåt till närmaste heltal i kronor.

Om betalning av egenavgiften leder till att den enskilde blir beroende av försörjningsstöd, eller om den enskilde redan uppbär försörjningsstöd, ska avgiften efterges.